

PITEÅ se även HORTLAX

(GRÅTRÄSK-FYNDET se SHM/KMK inv. 10 501, 13 019, 13 154, 13 226, 13 554, 13 615, 13 884, 13 972, 16 838, 16 839, 16 839:B)

De kursiverade innehåller inte mynt och tas inte upp i fyndkatalogen.

Gråträsk är en offerplats vid vilken ett stort antal föremål som t ex hängen, spännen, ringar, pärlor och mynt påträffats. Mynten daterar sig till vikingatid och medeltid. Eftersom föremål har påträffats vid flera olika tillfällen har fyndet ett flertal inventarienummer.

Inför Inga Sernings avhandling om "Lappska

offerplatsfynd från järnålder och medeltid i de svenska lappmarkerna" (1956) blev mynten ordentligt bearbetade och presenterade i en bilaga av Jammer m fl. (rec. av C. Svarstad 1956). Denna är därför utgångspunkten för nedanstående listor över mynten.

SAMMANFATTNING

Tid:	Vikingatid Medeltid
Fyndår:	1897–1922
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	Fler än 200 mynt
Slutmynt:	Norge, Sverre (1177–1202), Schive VI: 3ff

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Se resp. inv.nr.

BESKRIVNING

Vikingatid

KALIFATET: (4 ex).

TYSKLAND: (26 ex).

ENGLAND: (6 ex).

DANMARK: (4 ex).

NORGE: (38 ex).

SKANDINAVIEN: (2 ex).

EJ BESTÄMBARA: (4 ex).

Medeltid

NORGE: (78 ex).

EJ BESTÄMBARA: (3 ex).

Vikingatid/Medeltid

EJ BESTÄMBARA: (ca 40 ex).

(Dessutom har påträffats en eftergjutning i tenn av ett ryskt s.k. Jaroslav-mynt. se Alster-tun 1983 s. 103.)

73a.GRÅTRÄSK
Tjeutjer/ Tjautjaure

SHM/KMK 10 501

Tid:	Vikingatid Medeltid
Fyndår:	1897
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	ca 50 mynt
Slutmynt:	Okänt

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Mynten hittades vid stranden av en sjö kallad Tjautjaure, 3 km från Gråträsk by. Sjön hade just genomgått en sjösänkning (reglering), för att få ökad höbärgning, varför strandlinjen förändrats.

Upphittare var Johan August Granström. Han hittade först en del föremål i "jörjan" (gyttjan) invid den gamla strandbredden vid en plats markerad som en fyrkant av pålar som stucko upp ur gyttjan. Vid ett senare besök samma år, tillsammans med hemmansägare Olof Reinhold Granström och vallgossen Johan Alfred Vestin, påträffades en "låda", också omtalad som flake, flotte, kista, ca 6 tum (ca 15 cm) under torven. Lådan var fyrkantig och hade en längd av 1½ meter. Den utgjordes av ett eller högst två varv kvisthuggna stockar. Vid grävning i torven stötte upphittarna först på ett lager kluvna ungtallar, därunder näver och metallföremål, under dessa ytterligare ett lager kluvna stockar och näver och ytterligare föremål. Slutligen ett sista lager kluvna stockar och näver. Förutom mynten fanns ett stort antal runda och korsformiga hängen, spännen, ringar, pärlor m.m.

BESKRIVNING

"43 någorlunda hela mynt af silfver (o tenn) samt 7 mindre bitar af sådana." (ATA)

Vikingatid

TYSKA RIKET: Friesland, Bolsward (1 ex), Dokkum (1 ex), Staveren (1 ex), Utrecht (1 ex), Groningen (1 ex).

DANMARK: Sven Estridsen (1047-75), Lund, Hbg 6 var (1 ex).

NORGE: Harald Hårdråde (1047-66), Helgelandgruppen II:a (1 ex), III:a (1 ex), III:b

(1 ex), III:d (1 ex); Harald Hårdråde eller hans söner (1060-talet), Gresligruppen klass C (1 ex), klass M (1 ex), klass N (1 ex), klass S (2 ex), nya klasser (3 ex); ESVE, Malmer P2b ca 1065–70 (1 ex).

SKANDINAVIEN: Kölnefterprägling (1 ex); förvirrat (1 ex).

EJ BESTÄMBARA: (2 ex).

Medeltid

NORGE: Grupp I, tvåsidiga mynt (1 ex); grupp I, ensidiga mynt (4 ex); grupp II, ensidiga mynt (4 ex).

RYSSLAND: efterbildning av Jaroslav-mynt, gjutna i tenn (2 ex).

Vikingatid/Medeltid

EJ BESTÄMBARA:(ca 18 ex).

REFERENS: ATA; SHM/KMK inv.; KMK top.ark.; Hallström 1932 s. 113 ff, 120; Cederlund 1951 s. 41–42, 55; Zachrisson 1984 s. 60–68; Serning 1956a; Jammer m.fl. 1956 s. 195–200, 214–216; Ernst 1956 s. 17ff; Alstertun 1983 s. 103; Lundholm 1993 s. 21–22; notis i Norra Västerbotten 28 augusti och 5 september 1957.

73b. GRÅTRÄSK

SHM/KMK 13 019

Tid:	Vikingatid Medeltid
Fyndår:	Inkom 1907
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	13 mynt
Slutmynt:	Norge, Sverre Sigurdsson (1177 –1202), Schive VI:73ff

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Fyndplatsen undersöktes på nytt av barnen Granström.

BESKRIVNING

Vikingatid

Piteå se även Hortlax forts.)

TYSKA RIKET: Utrecht, biskop Wilhelm de Ponte (1054–76) (1 ex), genomborrat.

ENGLAND: Vilhelm I (1066–87), Lincoln, Ulf, BMC VIII, 754 men adv som 701,710, genomborrat (1 ex)*.

*Plansch 2:1.

Medeltid

NORGE: Schive IV:76 (1 ex); Sverre Sigurdsson (1177–1202), Schive VI:73 (1 ex); Schive VI:64 (1 ex), Schive VIII (2 ex), ej bestämbar (1 ex).

OBESTÄMDA: (5 ex).

REFERENSER: ATA; KMK top.ark.; Rydh 1925 s. 233; Jammer m fl 1956 s. 195–216; Ernst 1956; Hatz 1974 nr 326; Jonsson 1987 S124, 1991 nr 20; Weiller 1988 nr 267; notis i Norra Västerbotten 5 september 1957.

73c. GRÅTRÄSK

SHM/KMK 13 154

Tid:	Vikingatid
Fyndår:	Ca 1907
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	6 mynt
Slutmynt:	Norge, Harald Hårdråde (1047–66)

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Troligen efterundersökning.

BESKRIVNING

NORGE: Harald Hårdråde (1047–66), Helgelandgruppen II:a, genomborrade (2 ex).

SKANDINAVIEN: Halvbrakteat, Malmer Ans/K, A1b/B1 900-tal (1 ex).

OBESTÄMDA: (3 ex).

REFERENS: ATA; SHM/KMK inv.; KMK top.ark.; Serning 1956 s. 135ff; Jammer m fl 1956 s. 195–216; Ernst 1956; Hatz 1974 nr 326; Weiller 1988 nr 267; Malmer 1966 nr 99.

73d. GRÅTRÄSK

SHM/KMK 13 226

Tid:	Vikingatid Medeltid
Fyndår:	Ca 1907
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	Ca 15 mynt
Slutmynt:	Norge, penning, Schive VIII:6 efter 1100-talet

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Troligen efterundersökning.

BESKRIVNING

Vikingatid

NORGE: Harald Hårdråde (1047–66), Helgelandsgruppen grupp II:a (1 ex); Harald Hårdråde eller hans söner (1060-talet), Gresli-gruppen klass T (1 ex), klass X (1 ex), genom-borrade.

Medeltid

NORGE: Penningar, Schive V:24 (1 ex), Schive VIII (1 ex), penning med fastsittande hänge, Schive IV/V (1 ex), penning (1 ex).

OBESTÄMDA: (8 ex).

REFERENS: ATA; SHM/KMK inv.; KMK top.ark.; Jammer m fl 1956 195–216: Jonsson 1991 nr 20.

73e. GRÅTRÄSK

SHM/KMK 13 884

Tid:	Vikingatid Medeltid
Fyndår:	1909
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	44 mynt
Slutmynt:	Norge, penning, Schive VIII efter 1100-talet

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Troligen efterundersökning.

BESKRIVNING

Vikingatid

TYSKA RIKET: Friesland, Greve Bruno III (1038–57), myntort? (1 ex); Groningen, b. Vilhelm de Ponte (1054–76) (1 ex); Tiel, Konrad II (1024–1039) (2 ex).

ENGLAND: Knut(1016–1035), Pointed Helmet, Thetford, Lifinc, Hd 516, genom-borrat (1 ex).

DANMARK: Svend Estridsen (1047–75), Vi-borg, Hbg 66var (1 ex).

NORGE: Harald Hårdråde (1047–66), Hel-gelandsgruppen II:a (3 ex), , III:a (2 ex), III:b (2 ex); Harald Hårdråde?, grupp III:d (1 ex); Harald Hårdråde eller hans söner (1060-tal), Gresligruppen klass R (1 ex), klass Y (1 ex), nya klasser (1 ex), ej bestämbar (1 ex).

SKANDINAVIEN: frånsida av Ethelred-typ (1 ex).

OBESTÄMBART: (1 ex).

Medeltid

NORGE: Penningar, Schive IV (5 ex), Schive VII (5 ex), Schive VIII (3 ex), jfr Schive IV (1 ex), Schive VIII (3 ex), ej bestämbara (4 ex).

OBESTÄMBARA: (3 ex + fragm).

REFERENS: ATA; SHM/KMK inv.; KMK top.ark.; Jonsson 1991 nr 20.

73f. GRÅTRÄSK

SHM/KMK 13 972

Tid:	Vikingatid
	Medeltid
Fyndår:	1909?
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	63 mynt + fragm.
Slutmynt:	Norge, penning ESVE-typ ef-ter 1100-talet

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Troligen efterundersökning.

BESKRIVNING

Vikingatid

KALIFATET: Efterpräglingar (4 ex?)

TYSKA RIKET: Namur, greve Albert II (1016–1064) (1 ex)*, Trier?, äb Eberhard (1047–66) (1 ex), Tiel, Konrad II (1024–1039) (1 ex), Tiel? (1 ex); Jever, greve Hermann (–1086) (1 ex); Gittelde, greve Dietrich II av Katlenburg (1056–1085) (1 ex); Fulda, anonym (1 ex); Mainz, k Konrad II (1027–39) (1 ex), Heinrich III (1039–1056) (1 ex); Worms, K Heinrich III (1046–1056) (1 ex); Konstanz, b. Eberhardt (1034–46) (1 ex); Obest myntort, Heinrich IV (1056–1105) (1 ex), efterprägling (1 ex).

ENGLAND: Ethelred II (979–1016), Long Cross, Barnstable, Byrhsige, genomborrat (1 ex), Last Small Cross, Sudbury, Branting, genomborrat (1 ex); Knut (1016–1035), Quatrefoil, Winchester, Leofwold, genomborrat (1 ex); Vilhelm II (1087–1100), myntort?, Aelfric, BMC typ II, genomborrat (1 ex).

DANMARK: Knut den store (1018–35), Lund, Alfward, Hbg 19 (1 ex).

NORGE: Harald Hårdråde (1047–1066), Helgelandsgruppen II:a (3 ex); Harald Hårdråde eller hans söner, Gresligruppen klass C (1 ex).

SKANDINAVIEN: efterpräglingar (2 ex).

OBESTÄMBART: litet fragment (1 ex).

*Plansch 1:7.

Medeltid

NORGE: Penningar, Schive IV/V (2 ex), Schive IV (6 ex), Schive V (2 ex), jfr IV (14 ex), jfr Schive V (6 ex), ESVE-typ, Malmer P2b ca 1065–70 (1 ex), ej bestämda (7 ex).

OBESTÄMBAR: gjuten myntefterbildning (1 ex).

REFERENS: ATA; SHM/KMK inv.; KMK top.ark.; Jammer m fl 1956 s. 195–216; Hatz 1974 nr 326; Weiller 1988 nr 267; Jonsson 1991 nr 20.

(Piteå se även Hortlax forts.)

73g. GRÅTRÄSK

SHM/KMK 16838–839, 16 839:B

Tid: Vikingatid
Fyndår: 1922
Fyndtyp: Hopat fynd
Antal: ? mynt
Slutmynt: Okänt

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Okända.

BESKRIVNING

Osäkert om det fanns mynt, inga mynt beskrivna.

REFERENS: ATA; KMK top.ark.

74. LILLPITEÅ

SHM/KMK 967

Tid: Nyare tid
Fyndår: 1838
Fyndtyp: Depåfynd
Antal: 32 plåtmynt
Slutmynt: Sverige, F I, 2 daler sm 1742

FYNDOMSTÄNDIGHETER

"Pigan Anna Magdalena Pehrs dotter, i tjänst hos Bonden gamla Eric Pehrsson i Lillpiteå By..." påträffade flera mynt "vid anställd grävning å en hennes bemälde Husbonde tillhörig gammal gårdstomt..." (SHM/KMK inv.)

Endast två plåtmynt inlöstes.

BESKRIVNING

SVERIGE: *Plåtmynt*, K XII, 4 daler sm 1711 (1 ex); 2 daler 1712, ompräglad på 3 daler sm (1 ex), 2 daler sm 1710 (1 ex), 1717 (2 ex), U E, 4 daler sm 1719 (1 ex), 2 daler sm 1719 (1 ex); U E/ F I, 4 daler sm 1720 (1 ex); F I, 4 daler sm 1721 (1 ex), 1726 (2 ex), 1727 (3 ex), 1729 (1 ex), 1730 (1 ex), 1732 (2 ex), 1733 (1 ex), 1734 (1 ex), 1735 (1 ex), 1738 (1 ex), 1739 (1 ex), 1740 (2 ex), 3 daler sm

1722 (1 ex), 2 daler sm 1722 ompräglad på 3 daler sm (1 ex), 1725 (1 ex), 1726 (1 ex), 1731? (1 ex), 1742 (2 ex).

REFERENS: ATA; SHM/KMK inv.; KMK top.ark.; Sarvas 1969 nr 85; Tingström 1984/1986 nr 2707.

75a. PITEÅ KYRKBY

Ej fyndfördelat

Tid:	Medeltid
Fyndår:	1970
Fyndtyp:	Depåfynd
Antal:	2 mynt
Slutmynt:	Sverige, Kr H Malmer 1360-tal

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Vid undersökning av kyrkbyn påträffades i ett tygstycke två mynt.

Undersökningen utförd av Norrbottens museum.

BESKRIVNING

SVERIGE: *Penningar*, Malmer Kr A, 1363–1520 (1 ex), Kr H 1360-tal (1 ex).

REFERENS: Huggert 1985 s. 99–107; Lagerqvist 1986 s. 40.

75b. PITEÅ KYRKBY

Ej fyndfördelat

Tid:	Medeltid
Fyndår:	1970
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	5 mynt
Äldsta mynt:	Magnus Eriksson (1319–63), LL XXVII:A9a

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Mynten påträffades vid arkeologisk undersökning. Undersökningen utförd av Norrbottens museum.

BESKRIVNING

SVERIGE: Magnus Eriksson (1319–63), LL XXVII:A9a (1 ex); Kr H, 1300–1520 (1 ex); Kr S, 1370–1400 (1 ex); W inom strålring, LL XXVIII (1 ex).

GOTLAND: gote, LL XXXV, 1380–1450 (1 ex).

REFERENS: Golabiewski 1983 s. 119; Huggert 1985 s. 99–107; Lagerqvist 1986 s. 40.

76. PITE LÅNGNÄS

Ej inlöst

Tid: Nyare tid
Fyndår: Okänt
Fyndtyp: Hopat fynd
Antal: Fler än 1 mynt
Äldsta mynt: Sverige, J III, 1 mark 1592

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Vid upprepade tillfällen hittades mynt i potatisåkern. Upphittare var Harald Nyman, Pite Långnäs.

BESKRIVNING

SVERIGE: J III, 1 mark 1592 (1 ex).

OBESTÄMDA: (? ex).

REFERENS: Brev 1992 från Bengt Johansson, Långnäs.

77. ROKNÄS

Kullen

Ej inlöst

Tid: Nyare tid
Fyndår: 1956
Fyndtyp: Ensamfunnet
Antal: 1 mynt

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Myntet påträffades då Viktoria Öberg, Roknäs, grävde i trädgårdslandet.

BESKRIVNING

SVERIGE: K XI, trol. 4 el. 2 öre 1666

REFERENS: ATA, notis i Piteå Tidning 24 oktober 1956.

78. ÖJEBYN

Nya skolhuset

Ej inlöst

Tid:	Nyare tid
Fyndår:	1918
Fyndtyp:	Ensamfunnet
Antal:	1 plåtmynt

FYNDOMSTÄNDIGHETER

"Vid gräfnings af grund till det nya skolhuset i Öjebyn...hittades härom dagen ett kopparplåtmynt."

BESKRIVNING

SVERIGE: A F, trol. Avesta, 1 daler sm 1753, plåtmynt.

REFERENS: Tingström 1984/1986 nr 2705; notis i Helsingborgsposten, Norrbottens Kuriren och Eskilstuna Kuriren 5 november 1918.

79. ÖJEBYN

Ej inlöst

Tid:	Nyare tid
Fyndår:	1947-58
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	Fler än 7 mynt
Äldsta mynt:	Sverige, K XI, 1 öre 1677

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Mynten påträffades av kyrkogårdsarbetaren Bernhard Östman då han krattade löv på oli-

(Piteå se även *Hortlax forts.*)

ka håll i byn. Det äldsta myntet hittades vid en kyrkstuga. Av de övriga påträffades de flesta vid gamla kronohäktet då man grävt för en elkabel och Östman därefter krattade jorden.

BESKRIVNING

SVERIGE: K XI, 1 öre 1677 (1 ex); U E/F I, 1 öre 1720 (1 ex); F I, 1 öre 1725 (1 ex), 1726 (1 ex); A F, 2 öre sm 1764 (1 ex); G IV A, 112 skilling 1802 (1 ex); O II, 10 öre/1 öre 1876 (1 ex).

REFERENS: Notis i Norrbottens Kuriren 16 augusti 1958, Norrländska Social-Demokraten 26 september 1958.

80. ÖJEBYN

Ej inlöst

Tid:	Nyare tid
Fyndår:	Före 1958
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	3 mynt
Äldsta mynt:	Sverige, K XII, 1 daler sm 1718, Flink och Färdig

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Mynten påträffades av herr Johan Isaksson, Öjebyn, vid vattenledningsgrävningar i samhället.

BESKRIVNING

SVERIGE: K XII, 1 daler sm 1718, Flink och Färdig, nödmynt (1 ex); F I, 1 öre km 1725 (1 ex); A F, 1 öre sm 1761 (1 ex).

REFERENS: Notis i Piteå Tidning 30 september 1958.

81. ÖJEBYN

Ej fyndfördelade

Tid:	Nyare tid
Fyndår:	1968–69
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	Fler än 50 mynt

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Förutom 1600- och 1700-talsmaterial framkom mynt vid en arkeologisk undersökning av husgrunder vid "kaptens bostället". Undersökningen utfördes av Göran Bäärnhielm, Norrbottens museum.

BESKRIVNING

SVERIGE? 1600–1700-talet (ca 50 ex).

REFERENS: Fornvännen 1968 s. 322; notis i Norrländska Social-Demokraten 10 augusti 1968, Piteå Tidning 17 augusti 1968, 2 augusti 1969; Wallqvist 1975 s. 14 och 18.

82. ÖJEBYN

Norrbottens museum

Tid:	Nyare tid
Fyndår:	1970
Fyndtyp:	Ensamfunnet
Antal:	1 mynt

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Myntet framkom i rester av ett äldre kulturlager som framkom vid flyttning av en minnessten. Undersökningen utfördes av Kjell Lundholm, Norrbottens museum.

BESKRIVNING

SVERIGE: K XI, 1 öre 166(?).

REFERENS: ATA.

83. ÖJEBYN

Norrbottens museum?

Tid:	Nyare tid
Fyndår:	1968
Fyndtyp:	Depåfynd
Antal:	7 mynt
Slutmynt:	kopparmynt 1640-talet

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Vid uppförandet av församlingsgård i Öjebyn undersöktes ett flertal husgrunder. "Här fanns

några kvarter med köpstadsbebyggelse som redovisas på 1600-talskartorna,...Just i detta kvarter blottades en gråstenskällare och i en springa låg instucken en skatt, sju kopparmynt från 1630- och 1640-talen var staplade på varandra.”

BESKRIVNING

SVERIGE: 1 öre (3 ex), 1/4 öre (4 ex), 1630–40-talen.

REFERENS: Wallqvist 1975 s. 10 och 1; Lundholm 1978 s. 42–43, 1989 s. 34.